

ಸ್ವರೂಪವೇ ಲಿಂಗ ರೂಪಾಂತರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟ ಪರಿಚಯಿಸಿದಾಗ ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯ ವೇಷವನ್ನೂ, ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನ ವೇಷವನ್ನೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಜೋಗಮ್ಮ-ಜೋಗಪ್ಪನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೆವು. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎನ್ನುವ ಜೈವಿಕ ರೂಪ ಕಪ್ಪು-ಬಿಳುಪು ಇದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ವಕ್ರಂ (ಏಕರೂಪ ಅಲ್ಲ) ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಮೀಸೆ ಹಚ್ಚಿದ ತಕ್ಷಣ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗಂಡಸುತನ ಬರ್ಚಿತ್ತು. ಸಹ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಜೋರು ಮಾಡುವುದೇನು, ಕಿಟಲಿಯೇನು... ಭಾರಿ ಮಸ್ತಾಗಿತ್ತು ಆ ಹೊತ್ತು.

ಜನಪದರ ಆಟಕ್ಕೆ 'ನಟ' ಇಲ್ಲ!

ಜನಪದದಲ್ಲಿ ನಟ ಎಂಬ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಥವಾ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕುಂಬಾರ, ಚಮ್ಮಾರ ಇನ್ನೇನೋ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಊರ ರಂಗ ರಂಗೇರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ತಿಂದುಂಡು, ಕುಡಿದು, ಕುಣಿದು ದೇವರಗುಡಿ ಮುಂದೆ ನಾಟಕ ಆಡಿ ಮುಗಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಷ್ಟೆ.

ಪೌರಾಣಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಸವದತ್ತಿಯಿಂದ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಪುರಾಣ ಬೀದರ್‌ವರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಪುರಾಣಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತೋರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಟವನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಅದು ವೇದಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹುಟ್ಟು ರಂಗಸಜ್ಜೆಗೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುವಂತಹದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ನಿರಂತರತೆ ಇರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೊರಟರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಉಳಿಸಲು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಡಿಯೋ ಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುವುದು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಹಾಡಿ, ಅದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಲುಕಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಬೇರೆ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ.

ಜನಪದವನ್ನು ಗಾಜಿನ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಟ್ಟು, ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮದು - ಅದಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಅನುವಂಶೀಯ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ನಮ್ಮ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಸೆನ್ಸ್ ಕನೆಕ್ಟ್ ಆಗಲು ಕೆಲವು ತಲೆಮಾರು ಮಿಸ್ ಆಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತೆ ನೋಡಬಾರದು.

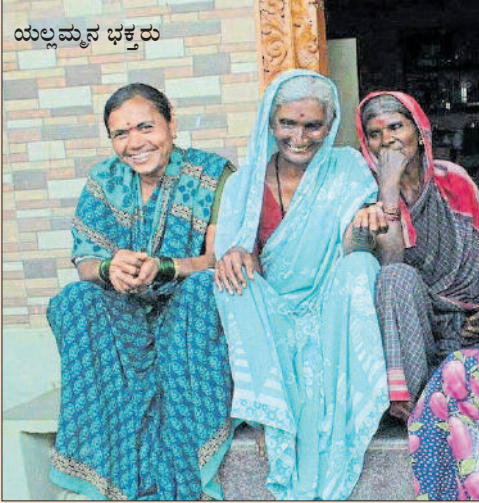
ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಶಿಲ್ಪಾ- ಆದಿತ್ಯ

ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯೋ ಅವರಜ್ಜಿಯೋ ಯಾರೋ ದೇವದಾಸಿ ಆಗಿರಬಹುದಾದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಅಂಟು ನಮಗೆ ಬೆಸೆದಿದೆ ಎನ್ನುವ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡಿದರೆ ಅದರ ನಂಟು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನೋಟ ಅಕಡೆಮಿಕ್ ಆದಾಗ ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಾಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬೇರೆಯದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಎದುರಾಗುವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅವರವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ನನ್ನ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮರಾಠಿ-ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಿರೂ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಾಳ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದು ನಮ್ಮದು ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗೀತ ತುಂಬ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ನಮ್ಮ ಜೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಅದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ರಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿನಯಚತುರ ನಟರು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಚುರುಕಾಗಿ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಜೊತೆ ಸೇರಿಯೇ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಆಟ ಆಡಬಹುದು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ರೇಣುಕಾ ಗುಡಿಮುಂದೆ ಆಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ರೇಣುಕಾ ಪಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತನ ಜೋಗತಿ ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಬೈಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಬೈಗುಳ ಒಂದೆರಡಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಆಕೆಯ ಬೈಗುಳಗಳು ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಂತಾಗುತ್ತವೆಯೇ ವಿನಃ ನಿಂಘಟನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವಾಚ್ಯ ಅಪಾರ್ಥವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಗಾನ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಕಬ್ಬನ್ ಕಾಡು!

'ಅರ್ಬನ್ ಫೋಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್' ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಆದಿ ಕಟ್ಟಿದೆವು. ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಕಲಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಅದು ತೀರಾ ಅನೌಪಚಾರಿಕ

ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಭಕ್ತರು

ಶಿಲ್ಪಾ